



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

בעניין:

1. סלים סיאם ת.ז. 086914181
  2. ג'וואד סיאם ת.ז. 023358864
  3. מוראד מוחמד גווליס ת.ז. 081004699
  4. אחמד פארוק קרעין ת.ז. 028191831
  5. אחמד יוסף ת.ז. 201004033
  6. אנואר אבו רמילה ת.ז. 080283146
  7. עמותת "במקום"
  8. האגודה לזכויות האזרח בישראל
- ע"י ב"כ עו"ד טלי ניר ועו"ד נאסרין עליאן

העותרים

נגד

1. עיריית ירושלים  
ע"י ב"כ עו"ד אילנית מיכאלי
2. משרד התחבורה  
ע"י ב"כ עו"ד רם צביאלי
3. החברה לפיתוח מזרח ירושלים  
ע"י ב"כ עו"ד ניסן כוחי
4. הועדה המקומית לתכנון ולבניה  
ע"י ב"כ עו"ד אילנית מיכאלי
5. רשות הטבע והגנים
6. רשות העתיקות
7. עמותת אלעד עיר דוד  
ע"י ב"כ עו"ד אורי קידר

המשיבים

נוכחים:

- ב"כ העותרים עו"ד טלי ניר ועו"ד נסרין עליאן
- ב"כ המשיבים 1 ו-4 עו"ד אילנית מיכאלי ועו"ד רנה טוייב
- ב"כ המשיב 2 עו"ד רם צביאלי
- ב"כ המשיב 3 עו"ד ניסן כוחי
- ב"כ המשיבה 7 עו"ד קידר ועו"ד קרן רו-מורג



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

העותרים בעצמם

1

2

### פרוטוקול

3

4 עו"ד מיכאלי: בעיקרי הטיעון מופיעות טענות מקדמיות חדשות בלי שהוגש תצהיר.  
5 שלא לדבר על מסמך שמתיימר להיות חוות דעת. כמו למשל הטענה שחניון גבעתי  
6 הופקע על-ידי העירייה והעירייה מאפשרת שימוש לעמותת אלעד. שיוגש תצהיר  
7 לתמוך בטענות אני מניחה שהם לא יטענו כך. אם חברתי רוצה לטעון טענות חדשות  
8 יש דרך. אבקש להגביל את התיק לטענות שמופיעות בכתב התביעה.

9

10 עו"ד ניר: השאלה היא לא שאלה של עובדה כזו או אחרת, לפני שנצלול ללב העתירה  
11 אבקש להתנתק מירושלים ולהבין את השאלה המהותית והיא האם עבודות פיתוח  
12 ובנייה בהיקף של 30 מיליון שקלים צריכות להיעשות בלי או עם היתר בנייה.

13 העבודות כוללות החלפת תשתיות ובנייה של מדרכות חדשות, ביצוע של מפרצי חניה,  
14 פתוח של חניונים וכו' האם כל אלה שמשנים את פני הרחובות מקצה אל הקצה יכולים  
15 להיעשות בלי שהוצאה תוכנית מפורטת? התשובה לשאלה זו שלילית.

16 זה לא משנה איך קוראים לעבודות אלה: שיפוץ, פיתוח, בדרך ולא של הדרך, מספיק  
17 לשמוע את ההיקף, המהות והעלות כדי להבין שהם לא צדדיות ושוליות אלא עבודות  
18 שמשנות מהותית את פני השטח ולא ניתן לבצעם בלי היתר בנייה ותכנון מפורט.

19 לא מדובר בעתירה פרוצדוראלית שבאה לבדוק אם עמדו בתנאי החוק או אם שקלו את  
20 כל השיקולים, אלא מדובר בשאלה עקרונית של שמירה על שלטון החוק ואי-ניצולן של  
21 הרשויות לפגוע בזכות התכנון של התושבים.

22 העותרים בעתירה לא מתנגדים לפיתוח של השכונה אלא להפך, הם מעוניינים בפיתוח,  
23 הם שנים ארוכות מבקשים לעשות תכנון לשטח. על השטח חלה תוכנית עמ"פ שהיא  
24 כללית מאוד שמסומנים בה שני רחובות. היא תוכנית כללית שאי אפשר להוציא ממנה



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

כפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 הוראות להתוות הכבישים והיתרי מניעה היא מגדירה את שטח השכונה כפיתוח ציבורי  
2 מיוחד שבו אסורה הבניה. המצב הזה מאוד בעייתי מבחינת התושבים. בלי תוכנית  
3 מפורטת הם לא יכולים לקבל בנייה לגבי אדמות שבבעלותם, הבתים שלהם נהרסים  
4 בזה אחר זה. לתושבים יש צורך אמיתי בפיתוח השכונה ויש להם חזון מפורט איך זה  
5 צריך להיות, אשר ישלב את הארכיאולוגיה, התיירות ושכונת מגורים חיה ותוססת  
6 שמתנהל בה מסחר וכל השירותים הציבוריים. בקשותיהם לא התקבלו למרות שעברו  
7 33 שנים לאחר שאושרה עמ"9. אנו יודעים שעיריית ירושלים כן גיבשה תוכנית  
8 שאושרה לפני יותר משנה בוועדה המקומית אך טרם הובאה לוועדה המחוזית ושמה  
9 של התוכנית נבלמת בשנים האחרונות כל ניסיון של התושבים כל יוזמה שלהם לתכנן  
10 את השטח.

11 בשנת 2005 הועדה המחוזית קבעה שבשטח מקודמת התוכנית הכללית ולכן אין לאשר  
12 תוכנית חלקית ואו נקודתית בשטח זה. במקום לקדם תוכנית מפורשת ולבצע את  
13 התוכנית על פיה מבקשים להוציא תוכנית גרנדיוזית שאין בה מענה לצרכי התושבים  
14 ושהיא באה להיעשות תוך אכיפת החוק ובמלי להביא בחשבון את מכלול שיקולי  
15 התכנון. עמדנו על הנושא של הצורך בתכנון והחובה לתכנן. אי אפשר סתם כך לצוץ  
16 עם תוכנית ולכפות אותה על התושבים במקום לפעול כפי שקובע החוק. הרעיון שצריך  
17 תכנון הוא לא סתמי. המחוקק התווה חוק ארוך כדי שיהיה סדר ושלא יבנו סתם אלא  
18 על-פי תוכנית שלוקחת בחשבון את כל ההיבטים התכנוניים אחרי שיתוף הציבור  
19 בהליך. החובה שמוטלת על רשויות התכנון לתכנון עולה גם מהפסיקה. בעצם מה  
20 שנקבע בפסיקה שיש תוכנית מתאר מפורטת מספיק כדי להוציא היתרי בניה. אין צורך  
21 בתכנון נוסף. עמ"9 היא לא תוכנית כזאת ולכן יש חובה לעשות תכנון מפורט לאזור  
22 שתכנון באופן מפורט ויש שורה ארוכה של בפסיקה בבית משפט העליון. פרשת אדם  
23 טבע ודין נקבע שפרק זמן סביר זה 6 שנים. למרבה הצער עברו 33 שנים ולא הוכנה  
24 תוכנית כזו. הרצון לעשות את העבודות המתוכננות זה להמשיך ולהתעלם מהחובה  
25 הזאת ומה שעיריית ירושלים עושה שנים ארוכות לגבי האזור הזה. לגבי אל עין ומעלה



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 השלום כשעיריית ירושלים רצתה היא עשתה תכנון מפורט לשטח. אומרים המשיבים  
2 השכונה לא חדשה והתוואי לא חדש, כל מה שאנו עושים רק משפצים אך זה פשוט לא  
3 כך. המהות הוא שינוי של התוואי הקיים כי כל האזור ייראה אחרת ולכן צריך תוכנית  
4 שתקבע, מה אורך הכביש, איפה יוצבו עמודי התאורה, החניות וכו', כל הדברים האלה  
5 לא אמורים להיעשות בתוכנית ביצוע של הרשויות אלא להיקבע בתוכנית מפורטת  
6 לאזור. לא יכול להיות שייקחו את האחריות המשיבים על עצמם.  
7 ממלא מקום מהנדס העיר כתב שיש צורך בתכנון מפורט (מצטטת). הכבישים לא  
8 מאושרים על ידי תבע מפורטת כך כתב מהנדס העיר. המשיבות מעדיפות לקרוא את זה  
9 כהנחיה כללית. הם אומרים שזה כשמדובר בביצוע דרכים ולא ביצוע בדרכים.  
10 העבודות האלה הם לא תיקון קטן בדרך אלא בהיקף מאוד גדול. מעבר החובה לתכנון  
11 יש את החובה להוציא היתר בנייה שנובעת מסעיף 145 שקובע שהתוויה או סלילה או  
12 סגירה של דרך דורשת היתר בנייה. השטח הזה טעון היתר מהוודה המקומית באישור  
13 הועדה המחוזית כל היתר בנייה. מבחינת ההגדרה של הדרך מפנה לעיקרי הטיעון. גם  
14 בנושא של הטענה של המשיבים ששטח ציבורי פתוח מיוחד יכול להיחשב לשטח  
15 ציבורי פתוח מפנה לעיקרי הטיעון.  
16 הרצון להחיל יעוד קרקע מסויים על יעוד קרקע אחר, לא יכול להיעשות והוא לא  
17 בכוחם של המשיבים לשנות במחי יד החלטה מקומית סטוטורית וגם הועדה הבהירה  
18 את הנושא הזה במסגרת התגובה שהוגשה בבקשת רשות ערעור על צו הביניים לבית  
19 המשפט העליון שהיא אמרה שלעמדתה יש קושי להחיל הוראות שנוגעות לשטח  
20 ציבורי פתוח, מפנה לעיקרי הטיעון.  
21 גם היועץ המשפטי של עיריית ירושלים הבהיר את אותו דבר במכתב שהוא כתב שצורף  
22 בת/1 לתגובה שלנו לתגובות המשיבים.  
23 המשיבה 3 טוענת עוד שגם קביעה והתוויה של הדרך יכולות להיעשות על ידי המפקח  
24 לתעבורה, מדובר בהטעייה של בית המשפט. לרשות יש סכמות לקבוע הסדרי תנועה,



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 תמוררים, סימון מעברי חציה אך הם לא יכולים לקבוע מדרכות או כבישים או מה  
2 הרוחב שלהם או איך הם אמורים להיות.  
3 אתיחס לטענה של המשיבים שהעבודות נכנסות לגדר החריגים עבודות ושימוש  
4 טעונים היתר. קודם כל, הרישא של התקנות האלה 1 קובעת שכל חציבה חפירה או  
5 מילוי המשנים את פני הקרקע דורשים היתר בנייה. המשיבות טוענות שמדובר בשינו  
6 שולי ומזערי, אזכיר שאין לנו את התוכנית המלאה ולכן לא נוכל לבחון אם מדובר  
7 בשינוי או יציבות הקרקע אך מה שעולה שהעבודות משנות את פני הרחובות שראו  
8 אחרת לגמרי ולכן זה שינוי של פני הקרקע. לא חושבת שניתן לומר על עבודות של  
9 שלושים מיליון שקלים שהם שוליות.  
10 לא ייתכן שתקנות שהתקין שר הפנים שלא עברו את המחוקק, יבטלו את הוראות של  
11 חוק התכנון והבניה ולא יאפשרו להשתמש בשביל לעקוף את הצורך לתכנן ולקבל  
12 היתרים, הרעיון של שר הפנים היה לאפשר עבודות מקומיות מתוך הנחה שיש דרך  
13 סטטורית מאושרת שצריך לבצע בה שינויים. אך לא רעיון שאם אין דרך סטטורית זה  
14 יאפשר לעשות מעקפים. אפשר להסיק ממה שנפסק בפרשת אדם טבע ודין ששם נקבע  
15 שהתקנות פוטרות מהיתר כשמדובר ביחס לעבודה שגרתית ויום יומית של החקלאי ולא  
16 כשמדובר בעבודות ייעור שאז חייבים לקבל היתר. במקרה שלנו לא מדובר בשיפוץ  
17 שגרתי אלא בעבודות רחבות היקף. לכן, מהפסיקה, החובה לתכנן שבחוק, מהנוסח  
18 של התקנות והפרשנות של ביהמש, כל הדברים האלה מחיבים את המסקנה שהעבודות  
19 לא יכולות להכנס לחריגים שבתקנות. גם אם עבודות תשתית מסוימות, אנו טוענים  
20 שהם לא יכולים להכנס לגדר החריגים שאין תוכנית סטטורית מאושרת. בכל מקרה הם  
21 צריכים לעמוד בכל החוקים. המשיבות טוענות שהניקוז והביוב לא מדובר בהקמה של  
22 תוכנית חדשה, השאלה של הצורך בתוכנית כזאת נבחנה בפסיקה, בכמה פסקי דין  
23 שפורטו בעיקרי הטיעון והגישה היא כשיש תוכנית מאושרת והרשות רוצה לשנות או  
24 לסטות מהתוואי הקיים לא צריך לקבל תוכנית חדשה. אבל, כשאין תוכנית ביוב  
25 מאושרת סטטורית צריך להעביר תוכנית כזאת ולקבל אישור ועדה מחוזית לפי סעיף



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

13. למיטב ידיעתנו לשכונת סילוואן לא קיימת תוכנית סטטוטורית. אם רוצים לשנות  
מהותית ואנו יודעים שרוצים לשנות מהותית, צריך לקבל את האישורים מהרשויות  
המוסמכות. בתשובה של הפרקליטות לביהמ"ש העליון נאמר שהדבר הועבר לבחינה  
ואנו לא קיבלנו תשובה מה הגורמים האלה אומרים לנושא הספציפי.  
בכל מקרה הפטור לא יכול לחול על כל העבודות. למשל חשמל, למשל הקמה של  
עמודי תאורה מחייבת קבלה של היתר בניה זה נקבע בפסיקה בסעיף 145 לחוק התכנון  
והבניה. אני רוצה להעיר בהקשר הזה שהמשיבה 3 טרחה לבקש בקשה מבזק למרות  
שלא מדובר בתשתית חדשה של תקשורת ולכן לא ברור ההבדל מדוע שם נדרש וביתר  
העבודות לא נדרש. המסכת שאנו פורסים כאן מוכיחה שהמשיבים החליטו על עבודות  
רחבות בסילוואן ללא קבלת היתר וללא קבלת האישורים שמתבקשים בחוק. המשמעות  
שהתוכנית עומדת להתבצע בלי בסיס חוקי ובניגוד לכללי מנהל תקין. החובה שמוטלת  
על הרשות לנהוג כחוק, היא ממושכלות היסוד של המשפט המינהלי והיא מתבטאת  
בעיקרון של שלטון החוק. בוודאי שיש חשיבות להקפדה על דיני התכנון והבניה  
כשהרשות היא זו המבקשת לבנות. היא אמורה לשמש דוגמא לתושבים ולאכוף את  
החוק מול התושבים בתחום הזה. ראוי שהיא זו שתעמוד על הדברים הלאה. ביהמ"ש  
הזה פסק לאחרונה בנושא השימוש במתחם הרכבת ואמר שכידוע העירייה והוועדה  
המקומית אמונות... (מצטטת).  
גם במקרה זה הרשויות עושות דין לעצמם לא מקיימות את הוראות חוק התכנון  
והבניה. התנהגות הרשות שעושה דין לעצמה ודין אחר לתושבים אין זה אפשרי.  
מעצם זה שביקשו היתר בנייה זה מוכיח שצריך היתר בנייה גם ביתר הרחובות.  
בהקשר זה אני רוצה להזכיר שהמשיב 2 הודיע לבית המשפט העליון שהוא אשר את  
התוכנית והסכים לממל 85 אחוזים אחרי שנמסר לו שהיא מבוססת על תוכנית מאושרת  
סטטוטורית. אנו שאלנו את המשיב 2 כשהוא יודע שהתוכנית לא מאושרת סטטוטורית  
איך זה משפיע על האישור שנתן וטרם קיבלנו תשובה לשאלה. העובדה שאין תוכנית  
מפורטת והיתרים מספיקה לפסול את התוכנית.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1  
2 עו"ד עליאן: אנו מבקשים לפרט את הנזקים. העבודות יסבו לנזקים רבים לתושבי  
3 השכונה. הראשון שבהם החניונים המוצעים ספורים ורחוקים. בחניון גבעתי יש הליך  
4 תלוי ועומד. אופציה אחרת שמציעים המשיבות זה ברחוב מינסטר שם מציעים חנייה  
5 של 20 רכבים שהרחוב משמש גם ל-20 רכבים ואין שום הצעה חלופית. הצעה שלישית  
6 היא ליד המסגר במורד הרחוב וואדי חילוה יש שטח שיכול לאכלס עד 30 רכבים  
7 השטח שם הוא מהכפר ומשמש מתרסים ומשמש לעפר ולא לחנייה של רכבים. המקום  
8 הרביעי הוא ברחוב אל עין שם נוספו חנייה של 44 מקומות לכל השכונות והמדובר על  
9 מגרשים שנמצאים בשכונה שעליהם יש גם הליך עומד ותלוי ולא ניתן להתבסס על  
10 מגרשים שלא הוכרע מה יהיה גורלם. כרגע חונים בשכונה בין 380-480 רכבים  
11 החלופות לא משמשות את הצורך הקיים בשטח.  
12 אציין שההסדר המוצע בעייתי ומסרב את העניין של החניה. יש עוד עניין של פריסה  
13 של החניונים המוצעים שהם רחוקים מבתי התושבים כך שהם יצטרכו ללכת מרחק של  
14 15 דקות. בדוגמאות שהובאו בפני המשיבות הם ציינו שלא ציינו את מספר הבתים  
15 כדוגמאות להמחשה, כל השכונה לא ממוספרת בשל הזנחה של המשיבה שלא טרחה  
16 למספר את הבתים. לעניין החניה שהיא הטענה שכיום היא חניה בטיחותית בכבישים  
17 לא נכונה עד לאחרונה כל החניה הייתה חוקית ולאחרונה הוצבו תמרורים שחוסמים  
18 את החניה. האיסור הראשון היה בנובמבר 2008. לעניין הזרימה של התנועה, זה יכביד  
19 על התושבים כי יצטרכו לנסוע לאורך כל רחוב ואדי חילוה ובמקביל מעלה השלום  
20 ורק אז לרדת לרחוב ביידון וחזרה, כידוע רחוב מעלה השלום הוא עמוס ויש עליו  
21 תנועה. לעניין החפירות הארכיאולוגיות יש חשש ממשי מפני העותרים שהדבר יימשך  
22 ויסרב את החיים ויימשך לזמן רב. המשיבות מביאות לדוגמא את העבודות ברחוב  
23 אלמיסטר ששם הם היו על רוחב של 5 מ' ונמשכו לחודשיים ומה יהיה על שטח של 15  
24 אלף קילומטר וכמה זמן יימשכו. לעניין התשתיות – התושבים חשים צורך חיוני  
25 בתכנון האזור ובניית מגרשי ציבור ושירותים ציבוריים.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1

2

עו"ד כוחי: יש נתונים שלא הופיעו בעתירה.

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

עווד ניר: לא נשקלו כל השיקולים שצריכים להישקל ולמה כן צריך לעשות תוכנית מפורטת כדי שישקלו כל השיקולים החשובים האלה. אנו לא חושבים שזה המקום להשתמש בדוקטרינה הזאת שבאה לסייג פסילה של מעשה מינהלי אך לא להכשיר שרץ שלם זה לא הרעיון של הדוקטרינה הזאת. לא להכשיר פעולה שמנוגדת. דחיית העתירה או מתן אישור לעבודות חלקי או לא, זה בעצם מתן היתר למשיבים לפעול שלא לפי החוק. להעביר למשיבים את המסר שהם יכולים לעשות מה שהם רוצים שלא יהיה מי שיעצור אותם אף פעם.

עו"ד מיכאלי: לא אחזור על מה שכתבתי בתשובות. אני מבקשת לתחום את העתירה. חברתי פתחה ואמרה אין לי טענות נגד סבירות החלטת הרשות וסיימה ואמרה אנו מראים שההחלטה לא סבירה. ככל שבית המשפט הזה ירצה להתייחס לסבירות של החלטת הרשות יש מקום לפרט את הטענות בתצהיר. העתירה מאוד כללית מאוד לא ברורה ומאוד סתומה. חברי קמה ואמרה שהיא לא טוענת לגבי סבירות ההחלטה. העתירה אינה עוסקת בשאלה האם יש חובה או אין חובה באופן עקרוני וכללי לתכנן תוכנית מפורטת ולא סתם כי יש תוכנית מפורטת בדרך וכל הטענות לא רלבנטיות. יש תוכנית בדרך לאישור כי היא אושרה בוועדה המקומית. העתירה מתמקדת בטענה של היתרי בנייה. לכן היא מצטמצמת לעבודות שמבוצעות בתוואי דרך קיימת שהיא קיימת מלפני שנת '67 אנו לא חורגים מהתוואי הזה ומדובר בעבודות של שיפור תשתיות ובטיחות בכביש.

לגבי העבודות האלה כל הטענות שהם למעשה נסותרות בסיסמאות לא קיימות. אין זכות לאזרח להתנגד להחלפת הביוב וחברתי מציינת שהתושבים לא מרגישים אי נוחות ולכן לא צריך להחליפו עכשיו. ממילא אי אפשר להתנגד לעבודות שמבוצעות בדרך



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 הקיימת. חברתי לא הראתה שהתוכנית משנה את הכבישים הקיימים, אין תכנון לשנותם  
2 ואין אפשרות לעשות כן. מדובר בכבישים שקיימים ויהיה קיימים. היתרי הבנייה  
3 מוצעים לגבי כל מקרה שבו מרחבים את הדרך. אנו מציעה לבית המשפט לצאת לשטח  
4 ולראות מה אנו מבצעים. חברתי טוענת שמדובר בעבודות רחבות היקף, היתר הבניה  
5 החוק קובע מתי צריך אותו ובמקרה הנדון לא צריך אותו. זה לא שאלה של שינוי פני  
6 הרחוב או מרקם החיים של התושבים, שינוי פני הקרקע לא נעשה ולכן ניתן לראות  
7 בשטח שאין צורך בהיתר בנייה וזו השאלה שעומדת על הפרק.  
8 אני מבקשת להדגיש את נושא השיהוי. חשוב לציין את הסכום הגבוה של ההשקעה.  
9 כיוון שהעותרים נזכרו להגיע לבית המשפט באיחור מאוד גדול והנזק הוא מאוד גדול  
10 לעניין זה הרחבנו בתשובות. המשיבה 3 מבצעת את העבודות בשטח.  
11 לעניין הפגיעה בתושבים מעבר לסיסמה אין כאן כלום. חברתי לא הצליחה להסביר איך  
12 החלפת ביוב או הוספת תאורה בכביש או הגברת הבטיחות בכביש תפגע בתושבים, יש  
13 לה טענות לגבי הסדרי התאונה אך היא לא פרטה ולא אפשרה לנו להגיב עליהם.  
14 אני לא אחזור על הטענות אך אנו לא מבצעים דרכים אנו בסך הכל משדרגים את  
15 הכביש הקיים. גם תוכנית עמ9 מציינת שהכוונה לא לפגוע בשיבושים קיימים, התוכנית  
16 לא באה לאסור או לא לאפשר תיקון או שדרוג הכבישים. גם הטענה שלתושבים לא  
17 מאפשרים לבנות התושבים עשו שינויים ואישרו להם את זה. כך שאם בית המשפט  
18 יקבל את העתירה הוא גם פוגע בתושבים כאן.  
19 לכן, אפנה לתשובות שלנו. אני חוזרת ומציעה לבית המשפט לצאת לשטח ולראות על  
20 אלו שינויים מדובר.  
21 תזואי הדרך ישאר כשהיה, לא מרחיבים את תזואי הדרך. אנו לא שמים דרך חדשה. כל  
22 העבודות שמבוצעות ללא היתר בנייה אלא בקבלת אישורים לשינוי תשתיות זה באותו  
23 תזואי הדרך.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

כפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1     ההבדל בין המקרים שבהם הוצאנו היתר לבין אלא שלא הוצאנו זה שינויים בתוואי  
2     הדרך. זה מאוד מרשים לדבר על עבודות בהיקף רחב אך צריך לבדוק אם הם טעונות  
3     היתר או לא.  
4     גם אם בית המשפט היה מקבל את העתירה, אין חובה לעשות תוכנית מפורטת לכל  
5     השכונה אלא ממילא ניתן לעשות תוכנית נקודתית. חברתי לא הייתה מרוויחה מה  
6     שהיא מבקשת להרוויח.  
7  
8     עו"ד צביאלי: אין לי הרבה מה להוסיף. על פי הבנתי השאלה העיקרית והמרכזית  
9     שמתעוררת מהעתירה היא שאלת הנחיצות או אי הנחיצות להוציא היתר בנייה לגבי  
10    העבודות המבוצעות במקום. הרשויות המדינה כאשר הם נתנו את הסכמתן לעבודות  
11    האלה, יצאו כמובן מתוך הנחה שהעבודות מתבצעות על פי דין ושאינן צורך להוציא  
12    היתר בניה. ברור שאם היה ברור להם שיש צורך בהיתר בניה, אבל לא הוצא היתר כזה  
13    הן לא היו נותנות את ברכתן. לכן יש עניין של סובב ומסובב. מכל מקום, אנו פועלים  
14    כדי להציג את העמדה של הועדה המחוזית לתכנון ובניה. אבל לשם כך אנו מבקשים  
15    לקבל פירוט מדויק של העבודות ואת התוכניות והשרטוטים עצמם כי בלעדי הפרוט  
16    והשרטוטים יקשה על הועדה המחוזית לומר את דברה. כך גם לגבי הגופים האחרים,  
17    במיוחד לגבי נושא עבודות המים שדובר עליהם בבית המשפט העליון. בקשר לנושא  
18    משרד התחבורה, גם כאן יש איזה שהיא אי בהירות. ביהמ"ש העליון מציין בסיפא  
19    בהחלטתו שהעמדה של משרד התחבורה התבססה על כך שמדובר בתוכנית מאושרת  
20    סטטוטורית. עכשיו כשאני מפנה את השאלה למשרד התחבורה האם אני יכול לומר  
21    התוכנית איננה מאושרת סטטוטורית או לא. לכן, שאלה היא האם משרד התחבורה  
22    צריך לבחון מחדש את החלטתו.  
23    אבקש שיועבר אליי פירוט מדויק של העבודות וכן התוכנית עצמם ואותם אעביר לכל  
24    הגופים.  
25    מעבר לדברים האלה אין לי מה להוסיף.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1  
2 עו"ד כוחי: מכיוון שעלו כמה דברים בעיקרי הטיעון, אני רוצה להתייחס.  
3 קודם כל נושא היקף העבודות, ביהמ"ש שאל את חברתי לעניין היקף העבודות, לפי  
4 דברי העותרים מדובר ב- 15 דונם קרי בהנחה שחצי דונם לבניין מדובר על כ-30 בתים.  
5 15 דונם בלבד. זה ההיקף של העבודות. נשאר 11.5 דונם כך שזה לא כל כך הרבה  
6 בהיקף המטרוז. לגבי מיליוני השקלים שהם נכונים בהחלט לגבי אובדן כספי הציבור  
7 אך לא נכונים לגבי ההיקף המשמעותי של העבודות. לו יצויין שאני מבצע קרצוף של  
8 כבישים שאין חולק שלא יידרש היתר בנייה אלא אישור תשתיות בלבד, אם אבצע  
9 קרצוף בין גינות סחרוב לכניסה אני מניח שזה יעלה אותו דבר ובכל זאת לא ידרש  
10 היתר בנייה. אין השלכה להיקף הכספי לנושא של היתרי בנייה. מכיון שכל הזמן עולה  
11 הצורך בתוכנית מפורטת ניתן היה לבצע תוכנית נקודתית לכבישים בלבד והעותרים לא  
12 היו באים על סיפוקם ואולי אני יכול לעשות זאת מחר, אני סבור שאין צורך בתוכנית  
13 בהקשר הזה. כשאנו מבצעים תוכנית אנו מצבעים לפי חוק התכנון והבניה. אומנם  
14 השאלה של עצים עולה אנו יכולים לוותר עליהם אך בהחלט זה לא עולה שם. אני  
15 מדגיש שהסעיפים מגדירים מה מותר לכלול בתוכנית. העותרים עמדו על כך ולכן  
16 בעתירה הם דברו על נספח דרך, נספח לא מנחה ולא מחייב ולא מתחם את היתר הבניה  
17 בניגוד למה שהעותרים מעוניינים. אם תקבע תוכנית היא לא תועיל לעותרים ולא  
18 תובילם לשום מקום. העתירה בהקשר זה מיותרת.  
19 לשאלת ההיתר, ברגע שאין צורך בהתאמה בין ההיתר לתוכנית כל עקרונות של שמיעת  
20 הציבור לא רלבנטי.  
21 נשאלה חברתי בשאלה של אבני שפה וחנייות, השאלה היא מה נקרא שינוי פני הקרקע  
22 וזאת שאלה שבית המשפט צריך להכריע. למשל אם רום הקרקע עמד על 300 מ' מעל  
23 פני הים והיו הוא עומד על 300.4 האם הוא צריך היתר או לא, אני חושב שלא.  
24 בהנחה שעבודות תשתיות הכרחיות מותרות ללא צורך בהיתר, מפנה לעיקרי טיעון.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 אחרי ביצוע חפירות, שמים צינורות וצריך לכסות את פני הקרקע, השאלה היחידה היא  
2 האם אני צריך על המדרכות ומתקני הדרך לקבל היתר וזאת השאלה המהותית שעומדת  
3 פה לדיון, כל השאר לא רלבנטי בכלל. אמרה חברתי שהתווית דרכים אינה בסמכותו  
4 של משרד התחבורה התוויית מדרכות קובעות ומגדירה היכן אסור לרכבים לנסוע והיא  
5 בגדר הסמכות של הממונה, הוא אמור לקבוע את רוחבה, המדרכה מהווה לעניין זה  
6 תמרור ולכן חברתי טועה.  
7 בעיקרי הטענות טענה חברתי טענה שעליתי בעבר, ואני מכה על חטא, אשר בטעות  
8 יסודה הפניתי לתכנית מתאר 62 ואמרתי שהיא מתירה מצב קיים, התשובה שאכן סעיף  
9 1 לחלק וא של תוכנית 62 קובע שמקום שמשתמשים בקרקע או בניין.... (מצטט). אם  
10 אנו מקבלים את פרשנותם של העותרים 33 השנים האחרונות כל המבנים ללא היתר,  
11 אנו מדברים על כל המכלול וכל השימושים אסורים. ברור שהמתקין לא התכוון לכך.  
12 בתשובה של המשיבה 3 אנו פרטנו את הדברים. הפרשנות היא הפרשנות שאנו מדברים  
13 עליה.  
14 אני מפנה לפסק הדין של הש' אגמון שהפניתי בתשובתי שמדבר על עבודות ביוב  
15 בהיקף של מיליון כולל בנייה של קיר תמך וקובעת שלא צריך לזה היתר, חד משמעית.  
16 אני מפנה לפסק הדין הרמתי שמדבר לא על מצב של תוכנית קיימת אלא על מצב של קו  
17 ביוב קיים. כפי שציטטתי וצירפתי מכתב מחברת הגיחון הם טוענים שזה שינוי ולא  
18 הקמה של קו ביוב.  
19 נשאלו שתי שאלות על הבחנה שהמשיבים עושים לגבי היתר בניה – הראשונה לגבי  
20 בזק, בזק ההיתר שנתבקש לא התבקש לצורך הקמת התשתיות בניגוד למה שהשתמע,  
21 אלא יש צורך בכל חפירה לקבל היתר מבזק. בכל חפירה שאדם מבצע צריך לבקש את  
22 אישורה של בזק וזה מה שעשינו.  
23 לגבי דרך השלום יש שם הפקעות, הרחבה של דרך, מגרש חניה חדש ולכן היה צורך  
24 בהיתר בניה וזה מופיע בכל הערכאות השונות ואני לא מבין למה העותרים לא עמדו על  
25 כך. חלק גדול מעיקרי הטענות עוסק בשאלת הסדרת החניה גם בתשובה לצו ביניים וגם



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 בתשובתה של המשיבה 3, היא פרטה היטב את ההיבטים העובדתיים של הסדרי  
2 החנייה הקבועים וגם לגבי הנושא הסופי. הסדרי חנייה מבוססים על קביעותיהם של  
3 מומחים בעיריית ירושלים ובמשרד התחבורה, לסתור את זה היה על העותרים להגיש  
4 חוות דעת מטעמם. מעולם לא שמעתי שאם אדם חונה על מדרכה, באופן קבוע, זה  
5 הופך את המדרכה למקום חניה. כשמדובר בחניה שמסכנת את הדרך ואת הילדים והם  
6 בניגוד לתמרורי אין עצירה ואין חניה שהוצבו לפני העבודות אני חושב שהטענה כאילו  
7 יש 400 מקומות היא מופרכת מעיקרה.  
8 לגבי נושא החפירות – אציין שבוצעו חפירות גם בדרך השילוח וברחוב מלכי צדק,  
9 מדובר על שטח של 4 דונם מתוך 15 ולארבעת הדונמים נסתיימו החפירות לפרק זמן  
10 מאז הגשת העתירה ועד היום מה שמצביע על חשש בלתי מוצדק או בוודאי מופרז.  
11 בכל נושא חוקיות העבודות דנה המשיבה 3, אני חושב שמה שעולה פה שגם אם  
12 ביהמש יכריע שלעבודות מסויימות היה צורך בהגשת היתר בנייה אין לדבר על אי  
13 חוקיות מופגנת או בוטה, או שרץ כדברי העותרים. מדובר אולי בטעות שבחוק אולי,  
14 אני סבור שלא, אבל אם זה ייקבע לכן שאלת הבטלות היחסית אמורה לעמוד בשולחנו  
15 של ביהמש. בהתחשב בחשיבות העבודות שפורטה הגיחון לא מתנדבת להוציא כסף  
16 מכיסה, וכך משרד התחבורה והעותרים התלוננו שלא משקיעים כסף במזרח ירושלים  
17 ואם החליטו להשקיע כסף אז ככל הנראה הגיעו כל הרשויות למסקנה שהעבודות  
18 האלה הכרחיות. שאלת הצורך בעבודות ביוב לא תוכרע על פי התושבים. יש שאלה  
19 חברואתית ושאלה של איכות הסביבה. אין ספק שעבודות אלה הם חשובות. התקציב  
20 הושקע וניתן על ידי משרד התחבורה ויש לו משמעות לתווך הארוך. כניסה למהלך  
21 הכנת תוכניות בית המשפט העליון הגדיר 6 שנים וכאן יש 33 שנים שלא תוקנה  
22 תוכנית. מזה שנה נמצאת תוכנית על שולחנה בוועדה המחוזית. מסיבות שונות  
23 התוכנית לא נדונה לגופה אך המשמעות של המתנה היא משמעות הרסנית לגבי אובדנו  
24 של התקציב ולגבי השאלה של האם ומתי כל ההיבטים הבטיחותיים יטופלו על ידי



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 הרשויות. גם אם ביהמש יגיע למסקנה שיש אי חוקיות עקב טעות שבחוק יש צורך  
2 להשלים את העבודות עד להשלמתם המלאה.  
3 דרך השילוח העבודות מתבצעות לפי תוכנית מפורטת, העבודות לפני השלמה או איך  
4 שהגדרתי בהתאם לאנשי המקצוע נקודת האל חזור, אנו בשלב של לפני סלילה.  
5 ברחוב מעלות עיר דוד - בוצעו חפירות ארכיאולוגיות, אנו עומדים לפני ביצוע.  
6 וואדי חילוה טרם התחילו.  
7 ברחוב מלכי צדק העבודות על סף סיום. סלילה של השכבות השונות לצורך סיומה של  
8 העבודה.  
9 העבודות בעין אלונה, למרות העתירה לא מדברים על העתירות הוא כביש הגישה מאבו  
10 טור, העבודות טרם התחילו.  
11 הכשרת החניונים הזמניים – בדרך השילוח הוא קבוע. החניון שליד המסגד העבודות  
12 שם בוצעו. החניון לא נסלל אך בהתאם לדיווח של אנשי המקצוע הוא משמש ויכול  
13 לשמש גם לצורך חנייה וכך הוא גם בפועל.  
14 לגבי יתר החניונים קיימים הליכים משפטיים.  
15  
16 עו"ד מיכאלי: בתשובה לדברי חברתי ובהמשך לדברי חברי שמדובר בעתירה עקרונית  
17 שבה הרשות מזלזלת באופן מופגן בחוק, אני מציינת שלכל היותר יש טעות בפרשנות.  
18 עצם העובדה שבית המשפט העליון קבע שזו שאלה נכבדה מוכיחה שלא מדובר בזלזול  
19 בחוק אלא בשאלה שצריך לתת עליה את הדעת. הוועדה המקומית סבורה שלא צריך  
20 היתר כשהיא שקלה את השיקולים העניינים.  
21  
22 עו"ד קידר: אבקש להפנות לשני סעיפים בעיקרי הטענות של העותרים.  
23 בסעיף 10 (מצטט). אני רוצה להגדיש שאני לא חושב לא המשיבה 7 ולא האחרות  
24 שצריכות להרחיב בנושא סבירותה או אי סבירותה של התוכנית כי העותרים מוצאים



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 את זה במפורש מגדר העתירה למרות שבהמשך עיקרי הטענות העותרים מפליגים  
2 וטוענים לגבי סבירותה של התוכנית.  
3 סעיף נוסף הוא סעיף 83 (מצט"ט). דהיינו אין פלוגתא בין הצדדים לגבי הצורך בהסתרת  
4 התשתיות ובהסתרת הבטיחות התעבורתית.  
5 על אף שאנו מסכימים עם טענות המשיבים האחרים לגבי העדר הצורך בהיתרי בניה,  
6 ולאור טענות העותרים, אני רוצה להרחיב לגבי האפשרות לשקול את הדוקטרינה של  
7 בטלות יחסית. חבריי דיברו כה וכה על השיקולים הייתי רוצה לשים את זה בקונטקסט  
8 יותר אנליטי. יש מצב משפטי שנקרא אקס לגה שפרושו מחוץ לחוק, הוא אחד  
9 מאבותיה של הדוקטרינת הבטלות היחסית. לפעמים כל פעולה שתעשה וגם מחדל, יהיו  
10 מחוץ לחוק. יש מצבים רבים כאלה. במקרה כזה, הרשות המבצעת צריכה להחליט מה  
11 לעשות. הרשות המחוקקת יצאה מהתמונה והשאירה אחריה חלל או הסדירה הסדר  
12 שלא תואם את המציאות ועל הרשות המבצעת מוטל להשאיר את המציאות על כנה או  
13 לשנותה והיא לא יכולה לעשות זאת בהתאם לחוק. כאן נכנס לתמונה הרשות השלישית  
14 היא הרשות השופטת, ותפקידה במקרה כזה להעביר ביקורת שיפוטית על החלטת  
15 הרשות המבצעת, אפשר לומר ביקורת שיפוטית קפדנית. מי שחושב ככל הנראה  
16 סבורים העותרים שהרשות המבצע אינה צריכה לקבל שום החלטה ולא צריכה לעשות  
17 שום פעולה מתעלם מהעבודה שהמצב קיים במציאות. הרבה פעמים רשויות פועלות  
18 במצב נורמטיבי לא ברור או חסר. במקרה הזה גם מחדל של הרשויות נמצא באותה  
19 סיטואציה בדיוק כמו פעולה מצדן ולכן חברתי טוענת לצורך בקיום תוכנית מפורטת.  
20 איך כל זה קשור לענייננו? במקרה שלנו יש צורך בעבודות ציבוריות, יש הודעה לכך  
21 בעיקרי הטענות אך גם הייתי אומר שהעותרים לא הציגו חוות דעת מומחה לענייני  
22 ביוב, תחבורה וחניה, בינוי של הדרך, רק מסמך שמתיימר להיות חוות דעת בנושא  
23 משפטי ובצדק הוצא מן התיק. אין תוכנית מפורטת, לא רק בסילוואן אלא בחלק גדול  
24 של מזרח ירושלים. שלישית, אין פגיעה בתושבים בעקבות התוכנית. כמובן שחברתי  
25 והעותרים חולקים על הנקודה הזאת אך ביהמ"ש יחליט. זה הוכח מהתגובות גם.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 כאשר החריגה נטענת מסמכות אין בצדה פגיעה בזכויות אדם, זה בדיוק המקום שבו  
2 יש להחיל את הבטלות היחסית ביתר שאת. לו הייתה פגיעה כזו בזכויות אדם, וכאן  
3 מצב העותרים משתפר ולא מורע בעקבות התוכנית אז עוצמתה של טענת חריגה  
4 מסמכות הייתה מעבר לטענה שחברתי כינתה אותה פרוצדוראלית. הפגיעה היחידה  
5 שהצלחתי לבודד כפגיעה אמיתית היא בזכות לחנות שלא כחוק על המדרכה ליד הבית.  
6 הוסיפו העותרים וטענו שרק בשנת 2008 הציבו תמרורים ועד אז היה מותר להם לחנות  
7 כחוק. הטענה הזאת היא טענה מבלבלת. תמיד היה אסור לחנות שם ותמיד הם חנו  
8 שלא כחוק. זו הפגיעה היחידה שלה הם טוענים פיזית. שיקול נוסף שאנו באים לבדוק  
9 את החלת הדוקטרינה הוא השיהוי לעומת הנזק שנגרם. מוסכם על כולם שמדובר  
10 בכספי ציבור, הנזקים יהיו נזקים של מיליוני שקלים בהפסקת העבודות. אם עכשיו  
11 ייקח שנה נוספת להוצאת היתר שנדרשותו מוטלת בספק רב, ואחרי שנגרם נזק של  
12 מיליוני שקלים מה הרוויחו העותרים ומה הפסיד הציבור, כל זה מול הנושא של  
13 השיהוי, ההליכים בין הצדדים וההתכתבויות החלו ביולי שנה שעברה. כולם יודעים  
14 ששיהוי יכול להיות גם של יום אחד. בוודאי היו יכולים לפנות גם קודם לבית המשפט.  
15 הנושא של חלוף הזמן, ואני מתייחס אליו כרכיב בה קשר של בטלות יחסית ולא טענת  
16 סף, כרכיב כזה בעצם שמו העותרים במקום שיקוב הדין את ההר, אף אחד לא מזלזל  
17 בדין, חלילה, אני רוצה לתת את הדוגמא של ההסדר בקשר להפרטת בתי הסוהר.  
18 בשביל מה היה צריך להחליט שהמדינה לא תטען שהיא השקיעה הרבה כסף כי עצם  
19 השקעת הכסף, אפילו אם מחליטים שהיא נעשתה בחריגה מסמכות מהווה שיקול בפני  
20 עצמה ולכן בגלל שזה מהווה שיקול לעצם האיזון הבסיסי בשאלה האם לתת צו או לא,  
21 לא כתנאי צו מצריכה הסדר דיוני קונקרטי.  
22 טענה נוספת וזו בעיניי טענה חשובה מאוד של העותרים, אומרת אין רק חריגה  
23 בסמכות בעלמא, החריגה מסמכות היא כזאת שהעירייה עושה דין לעצמה והיא עושה  
24 דין אחר לתושבים. פסק דין בעניין מתחם הרכבת. ומוספים העותרים ואומרים  
25 שהחומרה כפל כפליים מאחר שמדובר בתושבי מזרח העיר והקיפוח מובנה בתוך



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 מדיניות המשיבים, על זה צריך להשיב כך, במזרח ירושלים קיימת בעיה חמורה של  
2 סיטואציה אקס לגל, שעליה דיברנו. אילו היו העותרים עותרים נגד המשיבים שיואלו  
3 ויתקינו תוכניות מפורטות במזרח העיר או באזור המדובר, מאוד יכול להיות שהמשיבה  
4 7 עמותת אלעד הייתה מצטרפת לעותרים ולא למשיבים. אנשים צריכים להיות ולבנות  
5 וזה לא משנה אם הם יהודים או ערבים ושום רגולציה לא תשנה את זה. בהעדר תוכניות  
6 מפורטות במזרח העיר ובהתקיים שורה של תקלות שהן בעלות פוטנציאל של פגיעה  
7 בזכויות אדם, הרשות כן מביאה בחשבון שיקוליה את המצב המיוחד הזה ואי אפשר  
8 להתעלם מזה. חברתי אמרה הורסים בתים בזה אחר זה, זה לא המצב במזרח העיר.  
9 תושבי מזרח העיר בצר להם עוברים על חוקי התכנון והבניה. והעירייה בצר לה  
10 מפעילה אכיפה שהיא מביאה בשיקול דעת ומאזנת גם את העובדה שיש חסר סטטוטורי  
11 בהסדרת המצב התכנוני במזרח העיר. לכן, אם נחזור לפסק דין בעניין מתחם הרכבת  
12 אין הפליה. כאן הרשות מתאמצת לשחק עם הקסמים של כולם וגם עם שלה, היא לא  
13 עושה דין אחד לה ודין אחד לתושבים. גורם לכולם לנסות ולהיות יותר זהירים  
14 ולהפעיל שיקול דעת ולא לנצל את זה לרעה. הבעיה היא גם לרשויות וגם לתושבים.  
15 מה שמבקשים הוא שהפתרון של הרשות יהיה לחדול ולא לפעול אך זה גם לשיטתם  
16 מהווה הפרה של החובות של הרשות ולכן אנו באים בפני ביהמ"ש ואנו אומרים  
17 שבמקרים שבהם הרשות מפעילה שכל ישר ויושב נציג הרשות השופטת ומעביר  
18 ביקורת הוא יכול גם לאשר את הפעלת סמכויותיה במקרה שבו אוי למצרי ואוי  
19 למיוצרי.

20

21 עו"ד ניר: לעניין השיהוי שחזר ועלה כאן, לא התייחסנו לזה כי זה ברור מאליו שלא  
22 היה שיהוי. מהרגע שנודע על העבודות פנינו למשיבה 3 לקבל תוכנית. חיכינו  
23 והתקשרנו ולא חשבנו שנגיע לעתירה עם התיק הזה. אמרו לנו שיהיה עבודות ויתנו לנו  
24 את התוכנית לא ידענו שאין היתרי בניה. כשחילקו פליירים מהיום שקיבלנו ועד הגשת  
25 העתירה עברו 10 ימים. עבדנו על זה יום ולילה והעתיר הוגשה כך שלא היה שיהוי.



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1    אנו לא קיבלנו את הפרוט של העבודות וגם לכך לא הגשנו את העתירה, גם ביהמ"ש לא  
2    קיבל את הפרוט. מדובר בשינוי כולל ולא מדובר במשהו שלא מחוייב תוכנית בנייה,  
3    מחוייב בתוכנית. הנספח הוא חלק בלתי נפרד מהתוכנית והוא קובע הנחיות ובתוכנית  
4    עצמה אמורים להיות התכי רוחב של מיקומי מדרכות, חניות, וכו' שמאושרת  
5    סטטוטורית ולא בתוכנית ביצוע של הרשויות.  
6    ההיקף שמדובר עליו הוא 15 דונם. בשביל מה מוציאים את כל הכסף הזה אם זה לא  
7    שינוי מהותי של השטח. זה מעלה תהייה ולא נכנסו לעניין הפוליטי והאינטרסים, הרי  
8    זה ברור שמזרח ירושלים לא נשפכים הסכומים האלה, רק זה מעורר חשד שלמה  
9    המטרה לדבר הזה. היה צריך להגיש את הפרוט של העבודות שלא הוגש עד היום. ממה  
10    שידוע ברור מהות העבודות.  
11    לשאלת המשיב 2 – ברור שאין תוכנית מאושרת סטטוטורית.  
12    לגבי התווית הדרכים, המשיבה 3 מתעקשת שזה סמכות של הממונה על התעבורה, אין  
13    סמכות כזאת גם לא בפסק הדין שהביאה המשיבה 3.  
14    איסור הבנייה לפי עמ' 9 נכון בתים קיימים נשארים על עומדים, בתים שלא היו מוטלים  
15    קנסות כבדים ומדי פעם גם הורסים בתים. רק החודש נהרסו בתים בסילוואן.  
16    לגבי ביוב אנו לא מומחים, אם כבר המשיבים צריכים לבוא ולהראות את הצורך  
17    האמיתי. מדובר שצריך וזה מאוד יפה שמדובר שצריך גם התושבים חושבים שצריך  
18    וגם אם צריך זה לא מפחית מהצורך בתוכנית. הפסיקה קבעה את זה והחוק קובע את  
19    זה. כמו שביקשו מבזק היה צריך לבקש מכל אותם גורמים.  
20    לגבי הסדרי החנייה אנשים מתימרים לדעת. התושבים כל חייהם לפני סיפוח מזרח  
21    ירושלים ואחריו, חנו איפה שהם רוצים, העירייה לא קבעה שום דבר, לא היה תמרור  
22    ולא צביעה ולא כלום, ואם לא אוסרים אז חונים.  
23    לגבי הגיחון - הגיחון מוציאה סכום מאוד קטן ומי שמשלם על זה קבלן משנה.  
24    כשיש משהו שנגוע באי חוקיות הוא לא חוקי. לא מובנים לי הטיעונים של חברי בנושא  
25    הזה. גם אם יש צורך יש דרך חוקית להתמודד עם הצורך הזה. לתכנון תכנון מפורט



## בתי המשפט

עת"ם 8938/08

בית המשפט המחוזי בירושלים

בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בפני: כב' השופט נ'עם סולברג

1 ולהוציא היתרי בנייה. אומרים שיהיה משמעותיות לטווח ארוך למשרד התחבורה איזה  
2 מן איום זה.  
3 חברי אומר שלא התחילו עבודות בכבישים הראשיים, הם לא התחילו משום שבבית  
4 המשפט העליון הצהירו שמחכים עד לדיון הזה כדי לא להתחיל בעבודות. אם דוחים  
5 את מתן ההחלטה אנו מבקשים צו ביניים שהעבודות לא יתחילו שלא יגידו אחר כך  
6 שגרמנו להם לנזקים.  
7 לעניין הביקור במקום – משאירה לשיקול בית המשפט. הרבה יותר יועיל לקבל את  
8 התוכניות המפורטות. אנו גם חושבים שגם זה לשיקול דעת ביהמ"ש. ממה שמפורט  
9 ברור שזה עבודות שמשנות את הכל.

10

11

### החלטה

1. ב"כ המשיבה 3 ימציא לב"כ המדינה ולב"כ העותרים תוכניות של העבודות המבוצעות והמתוכננות, על מנת שב"כ המדינה יגיש עמדה משפטית מוסכמת על הוועדה המחוזית ועל שאר הרשויות, בתוך 30 יום.
2. עד למתן החלטה אחרת, רשמתי לפניי את הודעת ב"כ המשיבים 1 ו-4, על כך שלא יחלו בעבודות בעין אלווה ובוודאי חילוה.

ניתנה היום כ"ט באדר, תשס"ט (25 במרץ 2009) במעמד הצדדים.

12

נ'עם סולברג, שופט

13